

סב:

הכונס פרק ששי בבא קמא

מסורת הש"ס

עין משפט
ור מצוה

פסולה כסוכה ובמבוי. מימה דהוה ליה למימר ימעט דלאמרי' ברעש מסכת סוכה (דף ב.) מצוי דרנן מני מקנתא וי"ל משום דנעי למימר כסוכה נקט לשון פסולה אי נמי לפי שהיה נרין להאריך בלשון ולומר יבנה ויעטעט ויחזור וידליק דלמעט כמו שהיא מודלקת לא סגי כדלמרינן דפי' במה מדליקין ושנת דף ככ): הדליקה בפנים והולאה בחוץ לא עשה ולא כלום והכא נמי לא שני:

מתני' גז' אשטנאי' גמ' למעלה מעשרים אמה. לא חזו לה אינשי ולא מפרסין ניסא ולאן לפרסומי ניסא בעינן:

הדרן עלך הכונס

מרוובה. אין הונגז אחר הגנג כו'. דכתיב (וגונג מצית האיש ולא מצית הגנג: **גמ' בטוען טענת גנג.** גנג כל וגונג ודרשין לקמן בשמעתי' דחייבו רחמנא כפילא אס נשעז וגמלא שקין: לא קסני. אלמלא נהגי ד' והי' בטוען טענת גנג אס טעז ומכר: מי קסני אין בין. דהו דוקא ולא שייך מידי: קסני. קלט דכריס שזו מרווזה על זו ושירי: שוקשו לקרקעו. דכתיב והמתלמט אוחס וגו' (ויקרא סה): **אין גופן פסון.** אללא גורמין לגבות ממון: דהא

(א) ויבין ס. שנת סא.: (ב) למיל כב שנת סא.: (ג) למיל ג. ד (ד) שנת סא.: (ה) שנת סא.: (ו) לקמן טז: דיה ותי' טפס' לקמן טז: דיה איון. (ז) לקמן סג: קו: (ח) וסוה דל. ותי' (ט) בית מ: שטות סב: (י) לקמן קי: (יא) שמת (יב) (יג) ודף סג: (יד) ופי' טפס' מונגז מ. דיה אהל' (טו) וספס' מונגז יג: דיה מתי'. (טז) דיה

תורה אור השלם
1. כי יגב איש שור או שה וקבוץ או מקוץ המשדה בקר ישלם חמת השור וארבע אבן חמת השדה שבות כו' לו על כל דבר פשע על שור על חמור על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלוהים יבא דבר שגרים אשר ירשיעו אלוהים ישלם שנים לרעה: שבות כב ח

הדרן עלך הכונס

מרוובה. מי קמני אין בין כו'. משמע הכא היכא דמני אין בין לא שייך למימר תנא ושירי והקשה רי"י מזהר"ג מהא דתנן בפ"ק דמגילה (ד' ט. ו) וש"ס ד"ה איון אין בין גדרים לגבות אללא שהגדרים חייב בחמיומן וגבות אינו חייב בחמיומן ואכתי הא איכא שהגדבה גבה מן המעשר ונר שיהא דבר שצמחה אף כהא אללא מן החולין כדתנן בהסוזה (תמות ד' פב.) וי"ל דהתם לא כל לשנות כל ענין שגדר ונדעה חלוקים זה מזה אללא כל לומר שאין חיוב הגבה כזה יותר מצוה אללא אמריות אבל לענין כל תאמר זה חזו שזין וכן אין בין שנת ליוס הכפורים לא איירי לכל דברים שכנייהם כגון איסור אפילה וכן אין בין י"ט לשנת אללא אוכל נפש כלכד לא איירי כחומר שכנייהם כגון לאו ומיהא אללא דכדנ האסור או מותר לעשות בהן ועוד וי"ל דהך משנה דמגילה שניה כמתכת קניס (פי"א מ"ג) גבי עולת העוף ועולה בין נדר בין נדבה אין גבה מן המעשר כיון דאין נה אפילה אדם מדרשם כפיפרי נפי' עשר תעשר מ"ל ואכלת ושמת שמתה שיש נה אפילה ילאו עולת שאין עמהן אפילה ואין להאריך כאן וימרי':

מוקף רש"י

מרוובה קתני תנא ושירי. לשון קלסון דמיימי סיעתתא לא בעי למימר דשירי דסנר הואו לנשא דכיון דקמי מרווזה אין לומר שיר כמו נאין בין וכן משמע הלשון דקאמר לנישנא תנא מי קמני אין בין מרווזה קמי משמע שמתילה היה סבור דמרווזה הי' כמו אין בין וא"ת ומאי שירי דהאי שירי וי"ל דשירי טענה גנג באפיה דדרש לקמן רבי יוחנן דמשלם כפל ואי טוען טענת גנג דמשלם כפלא דאמר לקמן בפירוקין (ד' עח.) ועוד יש מפרשים דאין לחוש הכא אס אינו משייר כי אס דבר אחד כיון דלא נחת למנינא אללא דגלי לן שיש ריבוי ככפל מארבעה וחמשה:

מדת תשלומי כפל מדרת תשלומי ארבעה וחמשה ישמדת תשלומי כפל נוהגת בין בדבר שיש בו רוח חיים ובין בדבר שאין בו רוח חיים וימדת תשלומי ארבעה וחמשה אינה נוהגת אלא בשור ושה בלבד שנאמר יבי יגנוב איש שור או שה ומכחו או מכרו וגו' ו"אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל ולא הטובח ולא המוכר אחר הגנב משלם תשלומי ארבעה וחמשה: **גמ' ואילו** מדת תשלומי כפל נוהגת בין בגנב בין בטוען טענת גנג ומדת תשלומי ארבעה וחמשה אינה נוהגת אלא בגנב בלבד לא קתני מסייע ליה לרבי חייא בר אבא דא"ר בר אבא א"ר יוחנן הטוען טענת גנג כפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה איכא דאמרי לימא מסייע ליה לרבי חייא בר אבא דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן הטוען טענת גנג כפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מי קתני אין בין מרוובה קתני מ"תנא ושירי: שמדת תשלומי כפל נוהגת כו': מנה"מ דת"ר וי"ע כל דבר פשע כלל על שור על חמור על שה ועל שלמה פרט על כל אבדה חוד וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט ממה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון אף כל דבר המטלטל וגופו ממון ויצאו קרקעות שאינן מטלטלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות שאף על פי שמטלטלין אין גופן ממון יצא הקדש רעהו כתיב אי מה הפרט מפורש דבר שנבלתו מטמא במגע ובמשא אבל עופות לא ומי מצית אמרת הכי והא שלמה כתיב אמרי אנן בבעלי חיים קאמרינן אימא בבעלי חיים דבר שנבלתו מטמא במגע ובמשא אין דבר שאין נבלתו מטמא במגע ובמשא לא דהא

גליון הש"ס

מתני' החנוני הרב עין למיל דף ס ע"ב טפס' הרב עין הי"ג אהלי:

לעני רש"י

אשטנאי' גז' (אשטנאי' גז' ינחן.)

הדרן עלך הכונס

מרוובה מדת תשלומי כפל מדרת תשלומי ארבעה וחמשה ישמדת תשלומי כפל נוהגת בין בדבר שיש בו רוח חיים ובין בדבר שאין בו רוח חיים ויגנוב איש שור או שה ומכחו או מכרו וגו' ו"אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל ולא הטובח ולא המוכר אחר הגנב משלם תשלומי ארבעה וחמשה: **גמ' ואילו** מדת תשלומי כפל נוהגת בין בגנב בין בטוען טענת גנג ומדת תשלומי ארבעה וחמשה אינה נוהגת אלא בגנב בלבד לא קתני מסייע ליה לרבי חייא בר אבא דא"ר בר אבא א"ר יוחנן הטוען טענת גנג כפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה איכא דאמרי לימא מסייע ליה לרבי חייא בר אבא דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן הטוען טענת גנג כפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מי קתני אין בין מרוובה קתני מ"תנא ושירי: שמדת תשלומי כפל נוהגת כו': מנה"מ דת"ר וי"ע כל דבר פשע כלל על שור על חמור על שה ועל שלמה פרט על כל אבדה חוד וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט ממה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון אף כל דבר המטלטל וגופו ממון ויצאו קרקעות שאינן מטלטלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות שאף על פי שמטלטלין אין גופן ממון יצא הקדש רעהו כתיב אי מה הפרט מפורש דבר שנבלתו מטמא במגע ובמשא אף כל דבר שנבלתו מטמא במגע ובמשא אבן בבעלי חיים קאמרינן אימא בבעלי חיים דבר שנבלתו מטמא במגע ובמשא אין דבר שאין נבלתו מטמא במגע ובמשא לא דהא

לא משלם ארבעה וחמשה כפלא דאמר לקמן בפירוקין (ד' עח.) ועוד יש מפרשים דאין לחוש הכא אס אינו משייר כי אס דבר אחד כיון דלא נחת למנינא אללא דגלי לן שיש ריבוי ככפל מארבעה וחמשה:

יצאו קרקעות כו'. וא"ת כיון דלמעטי משבועה כדלמרינן בפרק הזהב (כ"ט ד') מיוקף ליה דאין נהס כפל בטוען טענת גנג דלא משלם אללא בשבועה כדלמרינן לקמן בשמעתי' וליכא למימר דלאטרין לקוסף ונשעז דנהגול קמא (לקמן ד' קו.) מוכח דלא משלם אללא כ"ד משביעין אותו וי"ל דלאטרין להיכא דנשעז ע"י גלגול דמתן (קדושין ד' טו.) וזקקין הנכסים שיש להם אחריות עם הנכסים כו' ליטבע עליהן ומיהו לפי מאי דמסקין לקמן האי כל ריבוי הוא מדלג כתיב הני פרטי גבי כסף וכלים וס"ל דכפל ושבועה הכל אחד ניחא דליכא אללא חד קרא למרווייה וא"ת וגניבה כקרקע היכי שייכא וי"ל דנשיג גבול א"ר כמחוז לקרקע כי היא דר' גפנים טענות וטוען שננגזו לו ה' וגמלא שהוא גנגס (שבועות ד' כב.): **יצאו** שטרות. ואס תאמר למה לי קרא למעט מכפל והא אפי' אכדו בדיס לא משלם קין למאן דלא דאין דינא דגמרי ואפי' מאן דלאין לא הוה אללא מדרנן כדפרשית בסוף (הפרה) (ד' נה.) דיה חמור וי"ל כיון דאי אפיה לשטר בעין חייב להחזיר (משלם) סלקא דעתך כדשמחור (משלם) (מחזיר) הכפל עמו: רעהו